

Zampa vagyis a Márványmenyasszony

Adalék egy budai utcanév históriájához

IRTA: BEVILAQUA BORSODY BÉLA DR.

— Copyright by Budai Krónika. —

A budai Krisztinavárosban ott van a Márvány-ucca, az uccában egy régi vendégfogadó, a „Márványmenyasszony“. A cégére: mirtuszkoszorús, menyasszonyi fátylas Menyasszony, márványból faragott kis szobor, vagyis Márványmenyasszony. Egykor ott állott a házkapu felett, ma bevonult a kapu alá.

E sorok írója nem kutatott Buda Város régi levéltárában a régi ház telekkönyv-történeti adatai után. Nem nézte meg, mikor épült a ház. A régi Buda régi térképein sem kereste meg, mikor jelentkezik először a Márvány-ucca neve. Bizonyosan nem tudja tehát, hogy a cégér adta-e az ucca nevét, vagy fordítva: az ucca adta-e a maga idején híres francia zeneszerző Hérolld (1791—1833) a maga idején híres operája címével kapcsolatosan a vendégfogadó Márványmenyasszony nevét?

Egy azonban bizonyos: 1831-ben Párisban volt a bemutatója az operának. A címe: Zampa, vagyis a Márványmenyasszony.

Melódiáit, bájos dallamait zongorázták és énekelték nagyanyáink és nénéink. E sorok írója a „Zampa nyitányán“ nőtt fel. Családjában hét budai nagynéni, úgymint Tóni, Mili, Berta, Terka, Vilma, Ludmilla és Etelka néni zongorázta a „Zampa nyitányát“. „Zampa“ és „Nyitány“ ez úgy hozzátartozott az egykori budai kisiú, majd diák Budai Hárombék Effendi életéhez, mint az egykori jó budai vajaskenyér, vagy a bábszínház a Városmajorban.

Zampa mivoltáról csak későn tudta meg a valóságot a mindenféle budai ódon holmit firkáló Effendi, noha azt már húszéves kora óta tudta, hogy az a bizonyos Zampa operafigura.

A minap kezeibe került a Zampa 1830-ban írt Librettója. Monsieur Melesvilles francia író írta. Igazi, jó, hamisítatlan rémdráma, valódi vadregényes, jó, rendes „Biederme-

yer“ hátborzongás, rémség, görögtűz, ponyvahistória, zord, istenkáromló tengeri rabló, sicíliai kalóz, kit gágáiért az Ördög víz poklokra (valódi veres, lila, sárga és kék lángekba a sülyesztőn át, görögtűzből). E kalóz az a bizonyos Zampa, aki — óh Romanticizmus! — senki más, mint Giovanni Paolo di Lugano gróf! Gróf és kalóz, illetőleg gróf mint kalóz, ez pontosan ugyanaz Siciliában, anno 1831, mint Zsubri, alias Sobri Jóska a bakonyi betyár, alias Vay gróf, mások szerint szerint Csúzy Pál, vagyis — óh — Betyáromantika.

Am mi van a Márványmenyasszony kérdésével?

Felelet: Zampa, a zord, kendővel bekötött fejű, rézfülbevalós levantei kalóz foglyul ejti Alonso di Monza gróft, aki Camilla di Lugano grófnő jegyese. A gaz Zampa azonban a grófkisasszonyt szemelte ki jegyeseül. A kalózok kara vad tivornyát rendez az ilyenkor szokásos tengerparti barlangban, mire az italos Zampa pokoli merényt űz egy szent szobrával, Szent Biancáéval. Zampa részegen gyűrűt húz a szobor ujjára. A vak merényre a szobor becukja a tenyerét és a megdőbbszint kalózok riadtan szétfutnak, mert Zampa nem tudja lehúzni a gyűrűt a szobor ujjáról.

Ezután több különböző rémséges dolgok után a márványszobor — ez a Márványmenyasszony — a gyűrű jogán magával hurcolja Zampát. Megnyílik a föld, lángok törnek elő, Zampát elviszi az Ördög (úgy kell neki, az ebadta kalózának!), a grófnő és a gaz Zampa fivére, Alonso di Monza gróf egymáséi lesznek, mint ez illik, viszont hatásos zárójelenetben megjelenik Szent Biancá szobra, áldását hinti az egybekelt ifjú párra, miközben a gaz Zampa (ugyan csak görögtűz rőt fényében) a poklok lángjain sül.

Ezek után feltehető, hogy e Hős Márványmenyasszony a Márvány-